ሓዳስ ኤርትራ

መበል 35 ዓመት ቁ.78 | ሰንበት 30 ሕዳር 2025 | ገጻት 8 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2 ዜና

ገጽ 4 ዕድሳትን ብድህታትን ጉዕዞ 30 ዓመት...

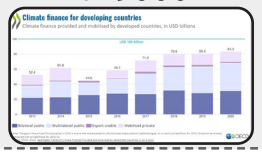

ገጽ 5

እቲ ዓልእ ገድሊ ንናጽነት ጉጅለ ባህሊ ቀያሕቲ ዕንባባ ድሕሪ ጸሮና ናበይ?

ገጽ 7 "ዲጋና ንምዕቃብ፡ ብሓለፍነት ክንዓዩ ኢና" ነበርቲ ጉልዒ

ገጽ 8 በንያሮን ኢንተርማርቸን ተፈላልዮም

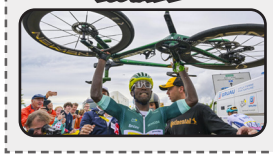

ፕረዚደንት ኢሳይያስ፡ ናይ ሰራሕ ምብጻሕ ንምፍጻም ፖርትሱዳን ኣትዩ

ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈጠርቂ ነም መሚሸ. ደኹ መምህነትን ህዝበን ኤርትራ ንህዝበን መምህነትን ሱዳን ብኣቦመንር ልኡላዊ ባይቶ ሱዳን ጀነራል ዓብዱልፋታሕ ኣልበርሃን ንዘተንብረሉ ዕድመ ብምኽባር፡ ኣብ ሱዳን ናይ ሰራሕ ምብጻሕ ይፍጽም ኣሉ።

ፕረዚደንት ኢሳይያስ ትማሊ ኣብ ሰዓታት ድሕሪቆትሪ ከተማ ፖርትሱዳን ኣብ ገሹተወሉ፡ ኣቦመንር ልኡላዊ ባይቶ ሱዳን ጀነራል ዓብዱልፋታሕ ኣልበርሃን፡ ብሉጣት ልኡላዊ ባይቶ ሱዳንን ሚኒስተራት ዝርከብዎም ሳዕሶት ሰብሰልጣኝን ተሰንጹ ደመቕ ኣቀባብላ ገይሩሉ።

ፕረዚደንት ኢሳይያስን ጀነራል ኣልበርሃንን ብመሓደን ኣብ ቀንዲ ጉዳናታት ፖርትሱዳን ዕደት ኣብ ዝጠበሉ፡ ብኣሽሓት ዝቑጸር ህዝቢ፡ ንሕወትታውን ታሪኻውን ዝምድናታት ኤርትራን ሱዳንን ነፀምኡ'ውን ንሕና ንኣና ኢና ዝብል ጭብጨባ ተሰንዩ።

ኣቦመንር ልኡላዊ ባይቶ ሱዳን ጀነራል ዓብዱልፋታሕ ኣልበርሃን፡ ብ10 ሚያዚያ 2025 ኣብ ኤርትራ ዕደት ምክያዱ ኣይርነሃን።

ብቑዳማይ ሚኒስተር - ዶ/ር ካምል እድሪስ ዝተመርሐ ሳዕሶየይ ልኡኽ መምህነት ሱዳን እውን፡ ብዮን 10ን ጥቅምቲ 2025 ናይ ሰራሕ ምብጻሕ ምፍጻሙ ገሊጹ።

ኣምባሳደር መሓመድ-ሰዒድ ማንታይ፡ ምስ ነበርቲ ማእከል ደንካልያ ዘትዩ

ኣመሓዳሪ ዞባ ደቡባዊ ቀይሕ ባሕሪ ኣምባሳደር መሓመድሰዒድ ማንታይ፡ ብ23 ሕዳር ምስ ነበርቲ ንኡስ ዞባ ሜኣከል ደንከልያ፡ ኣብ ተጠቃምነት፡ ምነባባነን ምምዕባልን ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ዘርኢ።

ኣብቲ ኣብ ኣፋምጦ ዝተኻየደ ርክባ ኣምባሳደር መሓመድሰዒድ፡ ኣብ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ብሓፈሻ፡ ኣገልግሎታት ማይ፡ ትምህርትን ጥዕናን ድማ ብፍላይ ዘተኩረ መብርሂ ብምሃቡ ዝ. መድረኽ ዝበጽዕ ውዳበን ተሳትፍን ህዘቢ ክረጋገጽ ነፀማደሉ ኣገዛዚ።

ህዘቢ ተጠቃሚ ዝተማልኣ ማሕበራዊ ኣገልግሎት ንክህነውን፡ ካብቲ ፋሕ ኣሉ ዝቐመጡሉ ቁሽታትን ዓድታትን ኣብ ዝተመርጸ ሜኣከላይ ቦታ ክጥርንፍ ብምዝገባኖም፡ ምህዛብን ምምዕባልን ኣቐዲሙ ዝተዋደደ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ኣብ ተጠቃምነት ህዘቢ ነም ገምጊሑስ ገለጹ።

ኣምባሳደር መሓመድሰዒድ ማንታይ ኣብ መወዳኢታ፡ ተሳታፍነት ህዘቢ፡ ኣብ ዝወጠን መደባት ልምዓት ንምዕዛዙ ኣመሓዳሪቲ ከባቢ ብዕቤብ ክሰርሕሉ ብምልዓው፡ ተርእዮ ምቁሪጽ ተመሊሶን ትሑት ተሳታፍነት ደቂኣንስትዮ ኣብ መኣዲ ትምህርትን ንምፍዋዩ ምነ ወለድን ኣብዩተ-ትምህርትን ብወነደት ክሰራሕ ኣቐሻኒሩ።

ሓላፌ ጨንፈር ትምህርቲ መምህር ፍነዀኖ ኪዳነ ብወኸ፡ ተሳታፍነት ተመሊሮ ብሓፊሻ ናይ ደቂኣንስትዮ ድማ ብፍላይ ንምዕባሬ መለዲ ተርእም ከዕዘዙ ጸዊዖ።

ሓለፌ ፖለቲካዊ ጉዳያት ህግደፍ ዞባ ደ/ቀ/ባሕሪ ኣቶ ንብረሃወት ተኸሥ ድማ መሳርዒ ናይ ከሉ ንቕሓት ስለዘቐኑ፡ ኣብ ምብራኽ ንቕሓት ዘዘኩረ መደባት ክድሓሉ ነም ገምጊሑ ኣገዛዚ።

ተሳተፍቲ ብወገኖም፡ ንመሳርሒ ተኽተባይታዊ ባዝኪታት ማይ ዝኸውን ቀረፃ ክረጋገጽ፡ ናይ መራኸቢታት ቴሌፎን ጸገም ዘቐቕ ፍታሕ ክግበረሉ፡ ነምኡ'ውን ንቕሓት ህዘቢ ዘበርክ ርክባት ቀጻልነት ክህልዎ ዝብል ርኢዮታት ኣቕሪቦም።

ሓጋዝ - ንውጽኢት ሃገራዊ መርመራታት ዝግምግም ዓውደ-ዘተ ተኻዪዱ

ኣብ ሓጋዝ ንወጽኢት ሃገራዊ መርመራታት 8ይን 12ን ክፍሊ ብደረጃ ንኡስ ዞባ ገቦባሚም ዓውደዘተ፡ ብ27ን 28ን ሕዳር ተቓንዐ።

ሓለፌ ትምህርቲ ኣብቲ ንኡስ ዞባ መምህር እድሪስ ዓብዱ፡ ዝርግሐን ብቐዳንን ኣገልግሎት ትምህርቲ ክብ ንምባል ሓደል ጻዕሪ ይደደ ነምዝሎ ብምጥቃት ንሃገራዊ መርመራ 8ይ ክፍሊ ዝተገብረ ምድላዋትን ዝተረኽበ ወጽኢታትን ብሰፊሑ ኣብርህ።

ምነ ናይ ዝሓለፈ ዓመት ብምንጽጻር፡ መጠን ምሕሳፍ ኣብ ሃገራዊ መርመራ 8ይ ክፍሊ ብልዕሊ 11 ሚእታዊት ዕበየት ነም ዘርኢየ ብምግለጸ፡ ምሕደል ስለዝዋደ ዝምድናታት ኣብቲ ወጽኢት ግ. ኣስተዋጽኡ ነም ዝበርዩ ሓብሩ።

ኣብ ሃገራዊ መርመራ 12 ክፍሊ'ውን ብፍላይ ካብ 34 ክሳብ 37 ዘርያታት ናይ ዲግሪ፡ ዲፕሎማን ሰርትፊኬትን ነባቢ ዝርሰቡ ተመሊሮ። ቀጻርም እናበርኸ ነምዝመጸ ገለጸ።

ኣብ ጨንፈር ትምህርቲ ዞባ ዓንሰባ ወከል ሃገራዊ መርመራ 8ይ ክፍሊ መምህር ሓምድ ዑሶማን ብወኸ፡ ተረኽቡ ዘሎ ዓወት ክዕቀቡን ክብርኽን ምእንቲ፡ ኣብዩተ-ትምህርቲ ዘለወን ደኾምነት ብኣግኡ ክፍወሳ ኣተሓሳስባ።

ተሳተፍቲ ኣብ ዝኦገየ ርኢዮ፡ ጸቡጽ ኣብዩተ-ትምህርቲ ፍታሕ ክናደለ፡ እኹል ናውቲ ትምህርቲ ክቐረብ፡ ንመምህራንን ተመሊሮን ዘተባበዐ ሓገዝ ክግበር፡ ነምኡ'ውን ወነደጽን ስለዋቲ ዝምድናን ክሕደል ዝብል ርኢዮታትን ስለዋታትን ኣቕሪቦም።

ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ሓጋዝ ኣቶ እድሪስ መሓመድ ሓምድን ሓለፌ ኣሃዱ መሃረታዊ ትምህርቲ፡ ዞባ ዓንሰባ መምህር ዓብዱ እሰማልን ኣብ ዝዞገየ መዛመሚ ቃል፡ ኣብቲ ንኡስ ዞባ ሓደል ጻዕርን ዕቡብ ክትትልን ሳላ ዝተኻየደ፡ ብቐዳማይ ትምህርቲ እናተመሓሸሽ ምምጻኡ ጠቒሶም፡ ብዘለዎም ክስራሑ ተኣቢዖም።

ኣብ ንኡስ ዞባ ሓጋዝ ካብ መዋእለ ህጻናት ክሳብ ካልኣይ ደረጃ ኣብ ዝከርጋሓ 60 ኣብዩተ ትምህርቲ ዝመሃሩ ልዕሊ 16 ሽሕ ተመሊሮ ኣለዉ።

ዜና

ሚኒስትሪ ሕርሻ፡ ወፍሪ ቀጽጽር ሳዕሚቲ ኣዕዋፍ ኳላ-ኳላ ኣካየዱ

ኣብ ዞባ ጋሽ-ባርካ ዝተራእየ ሰለስተት ሳዕሚቲ ኣዕዋፍ ኳለኳሉ ኣብ ዘራእቲ ዝጥቅስ ጉድኣት ከየወረዳ ኣብ ትሕቲ ቀጽጽር ነዋሕዋሒ ሚኒስትሪ ሕርሻ ገለጸ።

እተን ኣዕዋፍ ቅድሚ ናብ ሃገርና ምኺጋመን ዝተገብረ ዘድሊ ቅድመ-መጠንቀቕታን ምድላዋትን፡ ካብ ወርሒ መስከረም ጀሚሩ ዝተጋየደ ነዳሊታት፡ ኣብ'ቲ ዝተጋየደ ናይ ምቀጽጽር ንጥፈታት ዓቢ ኣስተዋጽኦ ነዋሕዋሒ ሚኒስትሪ ሕርሻ ሓለፈ ኣሃዱ ቀጽጽር ሳዕሚቲ ባልዓት ኣቶ ቴድሮስ ስዩም ሓቢሩ።

ነቲ ዕማም ንምዕዋት፡ ብምትሕብባር ሚኒስትሪ ሕርሻ፡ ማኣከል ቀጽጽር ኣንበጣ ምደረጃን (DLCO)፡ ምምሕዳር ንኡስ ዞባታት ጋሽ-ባርካን፡ ክኢላታት ሕርሻ፡ ሰራዊትን ሓረስትን ዝተዓብረ ጽንኖ መጣርያ፡ ኣፍርትን ሓረስትን መጋርያ፡ ሽፍርቲ፡ ቀረባት ኣሩን፡ ጸራ ባልዕን ኑዳደን ከምኡ'ውን ካልኢ ዘድሊ ምድላዋት ከምኡ'ውን ዝጠቐሰ ኣቶ ቴድሮስ፡ እቲ መሳርሕ ቀጽጽር ኣድማጺ ከምዝበረ ኣብርሀ።

እተን ኣዕዋፍ ኣብ መርሒ ጥቅምቲ ናብ ሃገርና ምስ ሳዕሙ ብኢጋርን ኦፋሪን ጓሃስ ከምኣተ'ባደ ብምጥቃሱ ኣብ ንኡስ ዞባታት ተኸቢዱ ጎልጅን ሃይኣታን ብጠቕላላ ኣብ ልዕሊ 9 ሽሕ ሄክተር ከሳላ ከምኣተ'ባደ'ውን ገለጸ።

ኣብ ንኡስ ዞባ ጎሉጅ - ቲናይ ኣብ ዝተካለለ ፍሉይ ቦታ ኣብ ኣሰታት 50 ሄክተር፡ ከምኡ'ውን ኣብ ከባቢ ምምሕዳር ከባቢ ገርሰት ኣብ 75 ሄክተር ልዕሊ 2 ሚልዮን ዝጠዉዘን ሳዕሚቲ ኣዕዋፍ ኳለኳሉ ብሽፋሪት መደሃኒት ብምንጻግ፡ ኣብ ንኡስ ዞባ ሻምብቆ ድማ ሰሪረን ብምሰናው ዕወት ስርሓት ከምኣተሰላሰሉ ኣቶ ቴድሮስ ወሲኹ ሓቢሩ።

ብዕለለ ዝጸንሐ ደቓቕቲ ሳዕሚቲ ኣዕዋፍ ኳለኳሉ ልዑል ናይ ምብራር ዓቕሚ ስለዘለወኹ፡ ካብ ሃገር ናብ ሃገር እናሳዕመ ኣብ ዘራእቲ ጉድኣት የወርዱ።

ኣሰታት ሓደ ሚልዮን ኳለኳሉ ኣብ መዓልቲ ካብ 7 ክሳብ 10 ቶን ኣእክል ከብርሳ ከምዝኾኑ ክኢላታት ይሕብሩ።

ኣዕዋፍ ኳለኳሉ ኣብ ኣሰታት 25 ሃገራት ኣፍሪቃ፡ ኣብ ሓወሲ ምድረ በዳ ናይ ሳዑሪ ቦታን ጀቐጀቐ ማኣታትን ይርኢዩ።

ኣብ መንደፈራን ማይ-ዓይኒን፡ ንደቂኣንስትዮ ብትምህርቲ ንምሕያል ተዘትዩ

ኣብ ንኡስ ዞባታት መንደፈራን ማይ-ዓይኒን፡ ተሳታፍትን ብቐዳትን ደቂኣንስትዮ ተመሊሶ ንምሕያል፡ ወሰዲ ኣብ ምትብባእን ምትብባዝን ደቀባም ዕቱባት ክኸኑ፡ ብ25 ሕዳር ኣብ ዝተገብረ ኣኼባታት መቐባበሪ ቀረበ።

ኣብ መንደፈራ ኣብ ዝተገብረ ኣኼባ፡ ሓላፊት ቤትጽሕፈት ትምህርቲ መምህር ብዕለ ኣርኢያ ኣብ ዘስመዱዎ ቃል፡ ሽሉንተናዊ ዕቤት ደቂኣንስትዮ ተመሊሶ ዝሕየገ ባይታ ተጣዒሑ ሰለዘሎ፡ ተርእዮ ትሑት ተሳታፍነት ንምፍዋስ ብወነደት ምስራሕ ከምዝድሊ ገለጹ።

ኣቦ'ቲ ኢጋጦሚ፡ ንዕልመ ብቐዳትን ተሳታፍነትን ደቂኣንስትዮ ኣብ መኣዲ ትምህርቲ፡ ከምኡ'ውን ንተረን ጸልዋን ዓርኩመሓዙን ቴክኖሎጂን ኣብ ደቂኣንስትዮ ዝገልጽ መጽናዕታዊ ጽሑፋት፡ ብምህራት ደቂኣንስትዮ ቀረበ።

ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ መንደፈራ ኣቶ ህዘቅያስ ወህበትን ሓላፊ ትምህርቲ

ዞባ ደቡብ መምህር ህብክብኪ ኪዳነ ድሜ እናገበየ ዝመጸኦ ዘሎ ብቐዳትን ተወዳዳርነትን ደቂኣንስትዮ ተመሊሶ ንኽቕጽል፡ ምትብባእን ክትትልን ከምዝድሊ ኣረዳእዎ።

ብተመሳሳሊ፡ ኣብ ማይ-ዓይኒ ኣብ ዝተገብረ ኣኼባ፡ ሓላፊ ቤትጽሕፈት ትምህርቲ - መምህር ጠዓመ ፍትዊ፡ ደቂኣንስትዮ ዝያዳ ኣፍሪይቲ ንኽኾና ትምህርቲ መሳረታዊ ምኽኑ ብምጥቃሱ፡ ከሉ ኣኽል ሕብረተሰብ ብሓፈሻ ወሰዲ ድማ ብፍላይ፡ ንምምሕርን ምትብባእን ደቂኣንስትዮ ከይተሓለሉ ክሰርሑ ተጻዊዖም።

ኣቦ'ቲ ኢጋጦሚ፡ ኣብ ዓመቱ ትምህርቲ 2024/2025 ኣብ ሃገራዊ መርመራታት 8ይን 12ን ክፍሊ ልዑል ነጥቢ ዘመዝገቡ 27 ተመሊሶ ክሸልሙ ከለዉ፡ ንተሳተፍቲ ደቂኣንስትዮ ኣብ ትምህርቲ ዘተባብዕ መሳናድኣታት ቀረበ።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ብርሃነ ምሕረትኣብ

ምክትል ኣሰናዳኢ

ዓብደልቃድር ኣሕመድ

ቀ.ሰ 116266 / 201820 (256)

ቦርድ ምስንዳእ

የሴፍ ሃይለማርያም

ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል

ተስፋኣለም የማነ

ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ቀ.ሰ 201820 (250)

ፋክስ. 127749 - ቀ.ሳ.ጸ. 247

ለይ-ኣውት

ፍርቱና ኤፍሬም ትንሉእ ፍስሃየ

ሳምራዊት ሃብተ ስሎሜ ኣፈወርቂ

ፋጥና ኣድም

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቀ.ሰ.113395-07588045

ምልክታ

ቀ.ሰ 125013 - ቀ.ሳጸ 1284

ዓረዛ - ሕማም ዓሶ ንምክልኻል ጸዕርታት ይካየድ

ተርእዮ ሕማም ዓሶ ንምቁጽጻር፡ ጉራሼ'ቲ ብትካላት ጥዕና ገዙፍ ዘሎ ጻዕሪ ህዝቢ፡ ነበበኡ ብምንጻህ ጥዕንኡ ከወሓስ ሓላፊ ኮማዊ ሆስፐታል ንኡስ ዞባ ዓረዛ ሄርስ ዘርኣም ዘሎ ጸዋዕ።

ንሸርቲ፡ ኣብ ገዛዉ ኣስተምህሮ፡ ሕማም ዓሶ ጣዒሑ፡ እትረብሑሉም ነገራት ብምንጻህ ብቑለሉ ምንልኻኹ ነዋሕዋሒ ብምሕባር፡ ብፍላይ ኣብ'ተን ቆላዊ ባህሪ ዘለወን ዓድታት ዝኾር ህዝቢ፡ ናመሲያ ከዘወትር ኣተሓሳሰበ።

ዝሓለፈ ዓመት ብወነደት ህዝቢን ሰራዊትን ኣድማጺ ንጥፈታት ከምኡ'ውን ዝሰለጸ ሄርስ ዘርኣም ለማጺ ዓመት ምስ ዝበረ ህጠር ክራምት ሞኹ፡ ኣብ ዝተወሰነ ዓድታት ተደጋጋሚ መልክዕ ደርኢ ስለዘሎ፡ ህዝቢ፡ ሽለልትኡ ኣወገዱ ሚዛታት ምንልኻል ዓሶ ከተግብር ተጻብዩ።

ክኢላ ህዙዋዊ ጥዕና መንእሰይ ዓንደም ታእዝዘ ብወከሉ፡ ኣቦ'ቲ ንኡስ ዞባ 73 ወኽልቲ ጥዕና ዓዲ እናተንቀሳቐሱ፡ ናይ ምንልኻልን ምፍዋስን ንጥፈታት ከምዝሰደዱ ብምሕባር፡ እዚ ነቲ ብሰንኽ ሕማም ዓሶ ዝነዕብ ጸዮም ከምዝቀለሎ ሓቢሩ።

ኣብ መወዳኢታ፡ ብጸገ ዝዕደል ዘሎ ናመሲያ ኣብ መዓለኡ ክወዕል፡ ምልክታት ናይ'ቲ ሕማም ዝዘሰመየ ሱብ ድማ ተቐላጠፉ ናብ ትካል ጥዕና ብምኻድ ክምርመርን መድሃኒት ክወሰድን ተጻብዩ።

ሓዳስ
መርሃግብራዊ ሚዲያ

ሕጺር ዕምሪ ጥራይ ዝሃበሮም ነገስታት

1. ልኡል ሚላኖ ኦበረናቪክ ካልኣይ ኦበ ሰርብየ ንበ26 መዓልታት ጥራይ እዩ ኦበ ሰልጣን ጸኒሑ። ገለ ተንተንቲ፡ ልኡል ኦበረናቪክ ኦበ ሰልጣን መረሰኦት ምዃኑ ደፊልጥ ነም ዘይዝበረ እየም ዝበልጸ። ንሱ ዝበዝኽ ዕድመኡ ብኽምም እዩ ኣሕሊፉዎ። ዛንቲ ናይቲ ስድራ እኽተንብዐ መርገም ዝሰደ እዩ ዝመሳልዩ። ኦበረናቪክ፡ ሻደሻይ ወላድ ናይታ ስድራ እዩ። እንተኾነ እቲ እኽ ንናይ ህጽንኦት ዕድመኡ ብደሓን ኩነታት ጥዕና ዝሓለፈ ወሉድ'ታ ስድራ እዩ ነይሩ። ኦበረናቪክ ዕስራ ዓመት ምስ መልኣ ሞኔ ምለእ ብምለእ ብኽምም ተሰፊሩ ዓረት ሓዙ። እየም ቀድመኡ ንነስ ሚስቲ ድማ ኦበ 1839 ካብ ንምዝዙቱ ባዕሉ ብምወራድ፡ ኑቲ ዓራት ሐዙ ዝሰደረ ወዱ። መራሒ ሳደባርያ ክኸውን ሸሞ። እንተ እቲ ብኽምም ኒሞንያ ተሰፊሩ ኦበ ኣፈደት ሞት ዝሰደረ ወዱ ሞና እንታይ የጋጥም ነም ዘሎ'ውን ኣፍልጦ ኣይሰደሮን። ኦበረናቪክ ኦበ መባል 26 መዓልቲ፡ ናይ ንምዝዙቱ ኦበ መባል 20 ዓመቱ እዩ ሞይቱ።

2. ጎርድያን ቀዳማይን ጎርድያን ካልኣይን– ኦበ 238 ዓመተ ምህረት። ኦበ ርማ ሸዶንቱ ሃጺያት ተንሽኡ። እንተ ኾነ ሓመሻቱ ካብኦም ነዊሕ ከይጸንሑ እየም ወዲቑም። ጎርድያን ቀዳማይን ካልኣይን ኣቦን ወድን ኮይናም ንሓጺር ግዜ ማለት 21 መዓልታት ጥራይ እየም ኦበ ሰልጣን ጸኒሖም። ጎርድያን ቀዳማይ ንወዱ ምስኡ ክመርሕ ባዕሉ እዩ ደናፊእዎ። ላዕለዎት ሰበ ሰልጣን እታ ሃገር ሞና ንበይኑ ጥራይ ክመርሕ ጸቅጢ ደንበርሉ ነበሩ። እንተ ኾነ ጎርድያን 80 ዓመት ገይሩ ብምንባሩ ግደንት ሓገዝ ናይ ወዱ ይደለ ነበረ።

ጎርድያን ናብ ከሉ ዘኾዶን ዘንቶኖቹኖን ብዘይ ወዱ ኣይከይደን ነበረ። ኦበ ዓለም ካብ ዘለዉ ፍጡር ልዕሊ ወዱ ዝሸርያ ኣይነበሮን። ሃጺይ ርማ ምስ ነኻ ድማ ብዘይ ወዱ ነም ዘይመርሕ ሃገሮም። እንተ ኾነ ኦበ ልዕሊ ወዱ ዝሸሮ ክዘር ፍቕሪ ኦበ ክሳራ እዩ ኣውዲቑም። ወዱ ምስኡ ን21 መዓልታት ጥራይ ኦበ ሰልጣን ምስ ጸንሐ ሓደ ዕጡቕ ጉድለ ገሮማ ብምቁጽጻሩ ወዲ ጎርድያን ተቐቲሉ። ጎርድያን ቀዳማይ ወዱ ነም ዝዘቕጥለ ምስ ሰራዊቱ ናብ ገዙኡ ኣቦን ወድን ኮይናም ጉሓጺር ግዜ ማለት 21 መዓልታት ጥራይ እየም ኦበ ሰልጣን ጸኒሖም። ጎርድያን ቀዳማይ ንወዱ ምስኡ ክመርሕ ባዕሉ እዩ ደናፊእዎ። ላዕለዎት ሰበ ሰልጣን እታ ሃገር ሞና ንበይኑ ጥራይ ክመርሕ ጸቅጢ ደንበርሉ ነበሩ። እንተ ኾነ ጎርድያን 80 ዓመት ገይሩ ብምንባሩ ግደንት ሓገዝ ናይ ወዱ ይደለ ነበረ።

ልኡል ሚላኖ

ዝዘወልዱ ሓመሽቱ ደቂ ሓደ ድሕሪ ሓደ ብኽምም ስለዘሞቱ እቲ ንነሳዊ ስድራ ምስእ ተሰፋኡ ኦበ፡ ናይ መወዳእታን ብህደወት ገቐጸለን እኽ ወላድ ነበረ።

ንነስ ሚስቲ ድማ ኦበ 1839 ካብ ንምዝዙቱ ባዕሉ ብምወራድ፡ ኑቲ ዓራት ሐዙ ዝሰደረ ወዱ። መራሒ ሳደባርያ ክኸውን ሸሞ። እንተ እቲ ብኽምም ኒሞንያ ተሰፊሩ ኦበ ኣፈደት ሞት ዝሰደረ ወዱ ሞና እንታይ የጋጥም ነም ዘሎ'ውን ኣፍልጦ ኣይሰደሮን። ኦበረናቪክ ኦበ መባል 26 መዓልቲ፡ ናይ ንምዝዙቱ ኦበ መባል 20 ዓመቱ እዩ ሞይቱ።

2. ጎርድያን ቀዳማይን ጎርድያን ካልኣይን– ኦበ 238 ዓመተ ምህረት። ኦበ ርማ ሸዶንቱ ሃጺያት ተንሽኡ። እንተ ኾነ ሓመሻቱ ካብኦም ነዊሕ ከይጸንሑ እየም ወዲቑም። ጎርድያን ቀዳማይን ካልኣይን ኣቦን ወድን ኮይናም ንሓጺር ግዜ ማለት 21 መዓልታት ጥራይ እየም ኦበ ሰልጣን ጸኒሖም። ጎርድያን ቀዳማይ ንወዱ ምስኡ ክመርሕ ባዕሉ እዩ ደናፊእዎ። ላዕለዎት ሰበ ሰልጣን እታ ሃገር ሞና ንበይኑ ጥራይ ክመርሕ ጸቅጢ ደንበርሉ ነበሩ። እንተ ኾነ ጎርድያን 80 ዓመት ገይሩ ብምንባሩ ግደንት ሓገዝ ናይ ወዱ ይደለ ነበረ።

ጎርድያን ናብ ከሉ ዘኾዶን ዘንቶኖቹኖን ብዘይ ወዱ ኣይከይደን ነበረ። ኦበ ዓለም ካብ ዘለዉ ፍጡር ልዕሊ ወዱ ዝሸርያ ኣይነበሮን። ሃጺይ ርማ ምስ ነኻ ድማ ብዘይ ወዱ ነም ዘይመርሕ ሃገሮም። እንተ ኾነ ኦበ ልዕሊ ወዱ ዝሸሮ ክዘር ፍቕሪ ኦበ ክሳራ እዩ ኣውዲቑም። ወዱ ምስኡ ን21 መዓልታት ጥራይ ኦበ ሰልጣን ምስ ጸንሐ ሓደ ዕጡቕ ጉድለ ገሮማ ብምቁጽጻሩ ወዲ ጎርድያን ተቐቲሉ። ጎርድያን ቀዳማይ ወዱ ነም ዘዘቕጥለ ምስ ሰራዊቱ ናብ ገዙኡ ኣቦን ወድን ኮይናም ጉሓጺር ግዜ ማለት 21 መዓልታት ጥራይ እየም ኦበ ሰልጣን ጸኒሖም። ጎርድያን ቀዳማይ ንወዱ ምስኡ ክመርሕ ባዕሉ እዩ ደናፊእዎ። ላዕለዎት ሰበ ሰልጣን እታ ሃገር ሞና ንበይኑ ጥራይ ክመርሕ ጸቅጢ ደንበርሉ ነበሩ። እንተ ኾነ ጎርድያን 80 ዓመት ገይሩ ብምንባሩ ግደንት ሓገዝ ናይ ወዱ ይደለ ነበረ።

ንግስቲ ማሪይ

ብምኻድ ገመድ ሰቐሉ ገዚኡ ህይወቱ ባዕሉ ኣጥፊኡ።

3. ጄይን ማሪይ ንግስቲ፡ ክትክወን ፊጺማ ሓሰብ ኣይትፈልጥን እዩ። ንነ ናብ ሰልጣን ክትድይብ ከለ ገል 15 ዓመት እያ ነይራ። ኑቲ ቀደማኣ ንነስ ዝሸርያ ናይ ቀረብ ቤተ ሰቡ እያ ነይራ። ንነስ ኣደዋርድ ሻደሻይ ኦበ 1553 ምስ ሞተ፡ ድሕሪ ኣርባዕተ መዓልታት ንግስቲ ዓዲ እንግሊዝ ነም እትኸውን ዘና ቦጽሓ። ኣደዋርድ ሻደሻይ ንዘሉን ንግስቲ ማሪ ናብ ዝተሳእኑ ሓፍቱ ከየዋሪ እዩ ነይሩ። እንተኾነ ምስ ሓፍቱ በይኑ ሃይማኖት ሰለ ዝሸርማ፡ ሰልጣኑ ንሓፍቱ ክህባ ኣይደለየን። ሰለዚ ቅድሚ ሞቱ ንግስቲ፡ ንጄን ማሪይ ነም ዘመሓላለፎ ገዚልጽ ናይ ሰለዋ ደብዳብ ጸሓፈ። እንተ ኾነ ማሪ እታ ብዕድመ ንእሽተይ ዝሸርተ ጄይን ክትኖክ ሰለ ዘይተቐበሉዮ፡ ኦበ ሰልጣን ትሻዕተ መዓልታት ጥራይ ድሕሪ ምጽንሓ፡ ብኽሕደት ሃገር ብምኽሰስ ኦበ ቤት ማኣሰርቲ ኣእተወታ። ድሕሪ ሓደ ዓመት ድማ ማሪ ንጄን ምስ ቦዝል ቤታ ብሓደ ገይራ ቀተሉየ።

4. ንነስ ቶንግ ላን ንነስ ኣዩታያ (ጥንታዊ ንግስነት ታይላንድ) ኮይኑ ክሸዩም ነሎ ወዲ 15 ዓመት እዩ ነይሩ። ንሱ፡ ንሓደ ሰመን ጥራይ እዩ ነም ንነስ ናይታ ሃገር ኮይኑ። ቶንግ ኦበ 1388፡ ኣቡኡ ሓሚሙ ምስ ሞተ ድሕሪ ሕጂ ናብ ገዙኡ ነም ዘይምለስ ምስ ተረድኡ እዩ ቦታ ኣቡኡ ተኪኡ ሃገር ክመርሕ ነም ዘሎዎ ዝተሰወጦ። እንተ ኾነ ኦበ ሰልጣን ሃዊሕ ኮይጸንሑ ሪዎኖን ዝተባህለ ጀኔራል ናይታ ሃገር ወተሃደራቱ ኣምራሑ ብምምጻእ ንቶንግ ኦበ ገዙኡ ከሎ ቀተሉ። ቶንግ ንሪዎኖን ዘሸነ ሕማቕ ኣይዝበሮን እኳ ደኣ ሪዎኖን ቀንዲ ሻርኪ ኣቡኡ እዩ ዝበረ።

5. ንነስ ጆን ቀዳማይ እቲ እኽ ብዘይ ተወዳዳሪ ንሓመሽቱ መዓልታት ኦበ ሰልጣን ዝጸንሐ ንነስ ፊረንሳ እዩ። ብዘይነ'ዚ ንነስ ጆን እቲ እኽ ወሉድ ወዱ ንንነስ ሉዊስ ዓሸራይ እዩ። ጆን ኣቡኡ ክመወት ከሎ ሞና ኦበ ማህጸን ኣዩኡ እዩ ነይሩ። መራሒቲ ፊረንሳ ደማ ድሕሪ ሞት ሉዊስ ኑቲ ሰልጣን ኦበ ክንዲ ናብ ካልእ ምስየገጋር ኑቲ ዝወለድ ህጻን ክጸበየዎ እየም መረጸም። ካብታ ዝተወልደላ መዓልቲ ኣትሒዙ ደማ ንነስ ፊረንሳ ኮኑ። እንተ ኾኑ እቲ ናጃላ ኦበ መባል ሓመሻይ መዓልቲ እዩ ሞይቱ። ክሳብ ሉሚ ደማ ጠንቂ ሞቱ ብልዓለ ኣይፍለጥን እዩ።

ሚድል ቡደኩ ሪቺኑ!

1		7			6	4	5	
	2	5	3	4				8
	6				1		7	
	5	3					2	9
6	1				9	8		
			6		2			7
		1		9	3	2		
		8						
	4			7	8	5	9	1

መልሲ - ኣብ ዝመጽኤ ሰንበት

መደብ ቴለቪዥን

(ሰንበት) ዕለት30/11/2025

ሰዓት	መደብ
09:00	ሃገራዊ መዘምር
09:05	ኤርብኒስ
09:35	ፊዮኖ
10:20	ፓኖራማ
11:00	ሜኣገር
11:00	ዶክተራት ኣበ ስትዲዮ
11:40	ቁስዕ ድሕስት
14:00	ሞዚይክ
17:00	እንዳ ዝሞም
17:05	ፍረ ጻዕሪ
17:30	ፈንቅል
18:15	መደብ ቴረብ
18:50	ህርመት
20:00	ዜና (ትግረ)
20:15	ፊልም እትመት
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	መደብ ቡያ
22:00	ዜና(ዓረብ)
22:15	ድሪማ
22:40	ዜና (እንግሊዝ)

(ሰኑይ) ዕለት01/12/2025

ሰዓት	መደብ
12:00	ሃገራዊ መዘምር
12:02	ዘዋሪት ካሜራ
12:30	ዜና (ትግርኛ)
12:50	ዜና ስፖርት
12:55	ዕላል ጥበባት
13:30	ዜና (ዓረብ)
13:45	ሄሎ ደቢዋ
15:30	ደቅመንት
17:00	ዜና (ትግርኛ)
17:15	ፍናተ ህይወት
17:30	ዜና (ዓረብ)
17:40	ደረት ቃና
19:10	ሳይዳ
20:00	ዜና (ትግረ)
20:15	ሰመናዊ ፍጻመታት ስፖርት
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ደሃይ ሕትመት
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:10	መደብ ጥዕና
22:30	ዜና(እንግሊዝ)

ልዕሊ ሽሕ መንበር ዝሰረቐቹ ሽፍቱ ተታሒዙም

ፖሊስ ሰፈኖ፡ ኦበ ወሽጠ'ዚ ክልተ ኣዋርሕ ጥራይ ኦበ ማድረደን ካልኦት ከተማታትን እታ ሃገር ካብ ዝርከብ ኦበይት መገቢን መሰረን

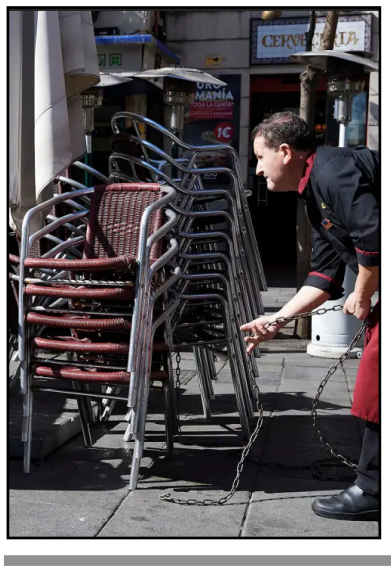

ኦበ ደገ ዝወዱ መናብር ሰረቐም ተባሂሉም ክጥርጠሩ ንዘጽንሑ ሸውዓት ሰባት ኦበ ትሕቲ ቀይዲ ነም ዙተወ ገለጸ።

እየም ሓንቲ ጋል ኣንስተይቲ እትርከበላ ጥርጠራት ኦበ ወርሓት ኑሓሰን መሰረታን ካብ 18 ዝተፈላለየ ትሳት እየም ኑቲ መናብር ክበርፍዎ ክኢሉም ዘለዉ።

እየም ሰረቐቲ ተባልጋሪቲ ተመሳሊም ንነንስነት እቲ መናብር በዚኾም ነም ዝወለድዎ ዘርድኡ ፖሊስ ሰፈኖ፡ ኦበዚ ዝተጠቐሰ ወርሒ ጥራይ ልዕሊ 1100 መናብር ነም ዝተሰርቐ ሓቢሩ።

ብመሳርት እቲ ካብ ፖሊስ ዝተረክበ ሓቢታ፡ እየም ሰረቐቲ ቅድሚ ሕጂ ኦበ ተመሳሳሊ ንጥቢታት ተዋፊርም ክመ ዝጸንሑ ብምግልጽ፡ ንብረት ሰርቂ ናብ ሃገራት ሞሮኮን ርማንያን ክሸጡ ነም ዝጸንሑ ሓቢሩ።

ፖሊስ እታ ሃገር ኣየይቡ እቲ ዝተሰርቀ ንብረት ብፐፐዝዘበ ክትመን እኽሉ። ልዕሊ 69 ሽሕ ዶላር ነም ዝክመን ኣፍሊጡ።

ኦበ ሰፈኖ፡ ብዙሓት ኦበይት መገቢን መሰረን ሰፈኖ መብዘሕተኡ ግዜ ብሓጺን ወይ ብፐፐሳስቲክ ዝሸራሕ ጠረጴዛታትን መንበርን ኦበ ኣፍ ደገ ምሕጽር ንብር ምዃኑ ዘመልክት እቲ ምኽ፡ እዚ ደማ ንተኣገድቲ ኦበ ዝደለይዎ ሰዓት ኣገልግሎት ንምርካብ ዝጸለመ ምዃኑ የረድኡ። እዚ ይኹን እምበር ገለ ዘይሓፍቲታውያን ሰዓት ኑቲ ብሰንሰለት ዝተኣሳሰረ መናብር በዚኾም ብምወሳድ ኦበ ወልቃዊ ጥቕሚም ከውዕልዎ ነም ዝጸንሑ ኣፖዝበ።

ፖሊስ ሰፈኖ ኦበ መወዳእታ፡ ክሲ'ቶ ጥርጠራት ኦበ ምጽራይ ነም ዝርከብ ብምዋቃቱ ሕጋዊ ፍርዲ ክሰብ ዝመለም ኦበ ኦበይት ማኣሰርቲ ነም ዝጸንሑ ሓቢሩ ኣሊ።

ንልቦና

ሓደ ግዜ ኦበ ሓደ ዓዲ ብዕራይ ጸዲፉ እዋሩ ደስበረልከምዃ። ሸው ከሉም መንእሰያት ናይቲ ከባቢ ተሸኪሞም ናብ ዓዲ የእተወዎ ነበሩ። ብዙሓት ስለ ዝበሩ ድማ ደበረረዩ ነበሩ። እንተኾነ ንሓደ ገሬ ዝኸሙ መንእሰይ ኮነ ኢሉም ኸዩብርይዎ ተሰማምዐ። ገሬ ክሰብ ዝኸሉን ሓደሉ ዝሮኽሙን ክሸፉ'ኳ እንተ ኮኑ ኦበ መወዳእትኡስ ብድኖም ክሸፉ ጀመረ። ንሱ ቅኑዕን ገርህን እዩ ነበረ። እየም ብዕራይ ተሸኪሞም ዓዲ ዝኣተዉ ዝበሩ መንእሰያት፡ ዝ. መዛመንም ልቡ ክትወጽእ ክሰብ ትደሊ ሰቐ ኢሉም ረኢዮም። ደሓር ግና ሓደ ሕልናኡ ዝኸሰሰ መንእሰይ ሕሹኽ ብምባል፡ "ኣብም ኑበርዮ? ክብልኒ ሓተየም። ሸው ከሉም ብሓበር ብኽብ ዝበለ ድምጺ፡ "ገሬ ክኩበርካዮ?" ኢሉም ሓተትዎ። ወዮ ብዮበርግን ቅጭ መጺእዎ ነበረ። "ደሓን ሓንብ ጥራይ ጸንሑ ክመላልክም'የ" በሉም ደበሰሉ።

ንእናኻ ኮመይ ኣለና? ኦበ ከሉ ማሕበራዊ ህይወት ንብረረዩ ኣለና? ምናልባት መብረ ዝኸሰእናዮ ሰብ ኦበ መንሃና ከይነሉ'ሞ፡ ነም ገሬ ሓወና ክሰብ ክመላልየ ዝብል ቃል ዘወጽእ ክንጸገዮ ኣይግባእን። ነም፡ ዓይነት ዘረባ ከይወርወረልና'ሞ ብኩናት ሕልናና ከይንወጋእ ሓደራ ንብረረን ንተሓጋገዘን ደኣ።

ዕድላትን ብድሆታትን ጉዕዞ 30 ዓመት ኣህጉራዊ ውዕል መርሓ መኽተ ክሊማዊ ለውጢ

ኢን. ጠዓመ ተኽለኣብ
ክፍሊ ኣከባቢ-ሚ/መ/ማይን ኣከባብን

ጠንቂ ክሊማዊ ለወጥ ዝኾኑ ጋዝታት ንምልላይን ንምፍላጥን ዘኽእሉ ሳይንሳዊ መጻናዕቲ ንምካየድ፡ ኣብ መወዳኢታ 1980ታት እዩ ጀሚሩ። ኣብ 1988 ድማ ኣብ ክሊማዊ ለወጥ ሓብረውን ፖለቲካውን ሰብኣውቲ ንምወሳድ ዘኽእል ሳይንሳዊ መረዳእታ ኣጸኒዓ እተቐርበ ጉጅለ መጻናዕቲ በዚኦመንሳዊ ቁፃሜ፡ እታ ጉጅሉ ንድሕሪት ናብ 1950ታት ተመሊሱ ምስ ሓደጆኛ ከኒታት ኣየርን ክሊማዊ ፍጻመታትን ዝተሓሓዙ ለወጥታት ምህላምን ምወሳኽ ዋኒ ኣብ ጋዝ ምድሪን ወቅያኖሳትን ካልኦት ትዕዘብቲታትን ክስተታትን ተመልከታ። ካብዚ ተጠቒሱ ምምሳኽ በረድ፡ በረድ ኣብ ዝተኸፈነ ነብ፡ ዝነልሞ ኣሉታዊ ጸልዋን ብኡ መጸርጥ ምወሳኽ ዓለማዊ ሽፍሒ ባሕሪ ከምኡ'ውን ተደጋጋሚ ክስተታት ሓዲልን ኣዕናውን ህቡእዊ ማዕበልን ዘርኢ ጸብጽብ ደማ ኣቕሪቡ።

ብዝወሃኽኩ፡ ኣህጉራት ጻዕቑን ምቅይያርን ዝኾነ እናዀደ ይኸይድ ምህላዉ፡ ነዞ ወጽኢቱ ተረኽዮ ደርቅን ዕልቅልቕን ገለ ካብየም ግበይቲ ዓለማዊ ብድሆታት ምኳናም መረዳእታ ኣቕሪቡ። እታ ጉጅለ ኣብ ዘቕረብዎ ሳይንሳዊ መርትዖን መረዳእታታትን ሓዲል ህዘነውን ፖለቲካውን ጸቕጢ ተወሲኽዎም፡ ሃገራት ጉጅለ 77 ብቹላይ ኣብቲ ጉዳይ ዘይቅልበኽ መርገጺ ኣንጊሮም፡ ኣብ 1992 ዝተኸደደ ዋዕላ መሬት ፅዮ ዲ ጃኔርዮ (ዋዕላ ኣብዘበን ልምላታን ሕብረት ሃገራት)፡ ሃገራት ውዕል ኣህጉራዊ መርሓ ክንክነማ ብዘዘበል'ዩ ተኻይዱ ነይሩ። እቲ ዋዕላ ኣብ 21 ማእዝት 1994 ድሕሪ ምጽዳቑ ተግባራዊ ከም ዝኸነ ዕዋዊ ኮይኑ። በዚ ምኽንያት ሃገራት ጉጅለ 77 ኣብ ምምላትን ምብዓሃን ኣወዳ ክሊማ ብዘወሰድዎ ዘይቅዳር መነቱል ኩሉ ግዜ ይጥቀሰሉ።

ሕመረት መንቀሊ ናይቲ ዋዕሉ ሓብራዊ መነቱል ውዕል መርሓ ሕብረት ሃገራት ኣብ ክሊማዊ ለወጥ (UNFCCC)፡ ኣብ ምክልኻል ክሊማዊ ኣወዳ ናይ ሓቦ ሰብኣዊ ንምወሳድ ዝዘል ኮይኑ፡ ንኹሉ ብዋሕረ ዘገልግል ሕጋዊ መሳርሒ ብፀጽዳቑን ኣብ ግዜ ብፀመዳልን፡ ምትእትታው ሱብሰርሐ ኣህጉራዊ ሓደጋ ምክልኻል ማለት ምኮዳል ትፋእ ጋዝ ሓምላይ ጋዝ (Greenhouse Gases)፡ ብደቂሱብ ዝሸኦብ ሓዲጋ ክሊማዊ ኣወዳ ንምኽሪ ዘኽእል ኣጦብብ ኣህጉራዊ ምምዕዛል ምልማዱን፡ ምርግጋጽ ቀጠባዊ ምዕባለ ዘዀቕ ብዘየኻ መግለዲን ሓምለዋይ ወፍሪን ...ዝብሉ ዛዕባታት ደማ የጠቓልል።

ጋዝ ሓምላይ ጋዝ (GHG)፡ ገጽ ምድሪ ኣብ ምወዳይ ዝዕዘል ኣብርኽቶ ካብ ዘለምም በኽሊ፡ ጋዞት ከም (CO2፡ CH4፡ N2O) ይሓዙፍ። ከለን ኣብ ሃገራት ኣብ ምግታእ ናይዞም በኽሊ፡ ጋዞት ሓዲ ዓይነት ኣብርኽቶ ሰለ ዘይብለን ድማ እቲ ውዕል ክምነረት እኽለ። ሓብራዊ ግን ከኣ ብዘዘፈለለየ ሓሳፍነት ክህሉ ብዘዘበል መነቱል'ዩ ተጣይሉ። እዚ መነቱል'ዚ ኣብ ሃገራት ክሊማዊ ለወጥ ንምምላት ሓሳፍነት ከም ዘለወኹ ምዕባላት ሃገራት ከኣ ኑቲ ጸገም ኣብ ምብኦስ ግይአን ልዕል ብምዓኡ ተሓዙትቲ ይብሉ። ካብዚ ብምብጋኑ እተን ሃገራት ኣብ ሓዲጋ ክሊማዊ ኣወዳ ሕልፌ ኣብ ምምዕዛል ዝርኸብ ሃገራት ጸገም ደፈጥራ ምህላዉን ፈለጠኹ ኣብ ምኽሪ ትፋእ በኽሊ፡ ጋዞት ታሪናዊ ሓሳፍነት ብምልዓል ብኡቡት ዝጥቀስ መረሓ ተራእን ነዲወታ ዘጸርጉ እዩ።

198 ኣባል ሃገራት ዝሓቖፈ ውዕል ክሊማ፡ ኣብዚ እዋንዚ እቲ ዝዓበየ ኣህጉራዊ ውዕል'ዩ። ኤርትራ ድማ ዕሚቓን መነቱልን እቲ ውዕል ኣብ ምግታእ ክሊማዊ ኣወዳ ዘለዎ ኣብርኽቶ ብምርዳእ ኣብ 1995 ኣባል ናይዚ ውዕል ኮይና ትቐጽል ኣላ።

ኣብ 1995 ኣብ ጀርመን ቦኽሪ ጉባኤኡ ዘቃንዐ ውዕል መርሓ ክሊማዊ ለወጥ (UNFCCC)፡ ምዕዛሊታት ንምምዕጋም ትግቢ መብጽዓ ንምትግባር ከም'ኡ'ውን ተወሲኽ፡ ዕምምት ንምእታው፡ ውዕል ንምሕዳስ ወዘተ፡ ዓመታዊ ጉባኤኡ ብነፍሪ የብይድ። ጉባኤ ኣብኡ ድማ እቲ ዝለዓለ ፈጻሚ ኣኼል ናይ ኣህጉራዊ ውዕል መርሓ መኽተ ኣብ ክሊማዊ ለወጥ እዩ። ኤርትራ፡ ከም ኣባል ናይቲ ውዕል ምቃእኽ ክሊማዊ ኣወዳ ኣብ ዝተዘርጉዎ ልዝዒ ኣኼባታት ኣብ ሓደጋ ክሊማዊ ለወጥ ዝተሓሰበ ሓገዝ ክትረክብ ዕድል ፈጢሩላ።

ኣብ 1997 ኣብ ጃፓን ክዮቶ ዝተኻየደ ዓመታዊ ጉባኤ ኣብ ምትግባር ከኣ ንኣስታት ዓመታት ዝተኻየደ ድርድር ድማ ኣብ ክዮቶ ፕሮቶኮል ተዛዚሙ። ክዮቶ ፕሮቶኮል ኣብ ዝተፈላለዩ ዓመታት ዝተኻየዱ ዓመታዊ ጉባኤታት ኣብ ዝተፈላለዩ ከተማ

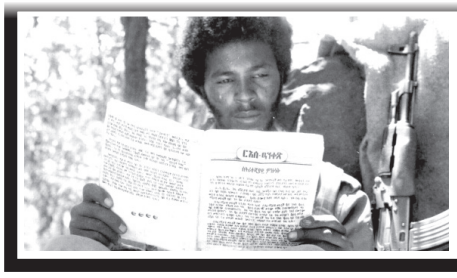

ካብ ታሪኽ ሰውራና

መሓመድ እድሪስ

እቲ ዂሉእ ግድሊ ዅናጽትኻ

ጉጅለ ባህሊ ቀያሕቲ ወንጪጪ ድሕሪ ጸሮና ናብይ?

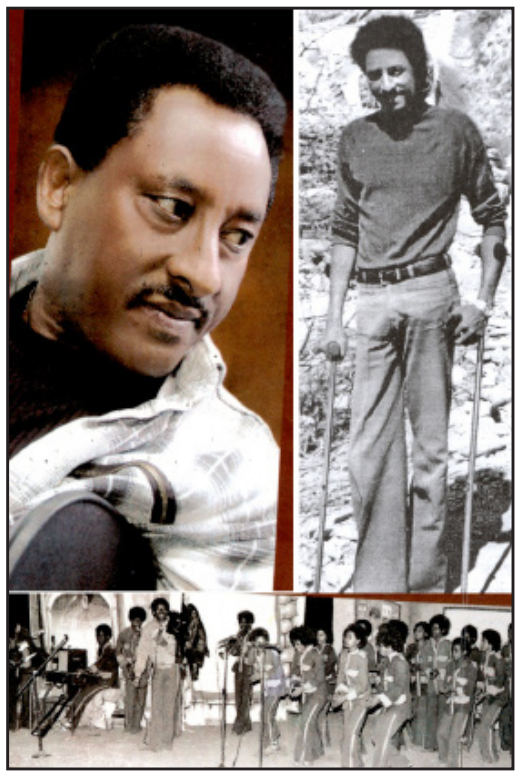

ጉጅለ ባህሊ ቀያሕቲ ወንጪጪ ብዕላ እየም ኣብ ድሕሪ መስመር ኩይናም ካብ መንጋጋ በላዕቲ ዘለዝሉም ደቡይ ኣሃዱታት ህዝባዊ ግንባር ንኽላ ምስ ደሓሩ፡ ዝዘገበሉ ዕማሞም ቀጸለ። ነፎ ዘይተያማሰሉ ገጾለኣየም ምእንቲ ከርዕዱ ኒታ ህብቡቲ ገለፈት "ወዶገብ ኣርኣያምባ" ደርፊ ዘማች ነፎ እንደኽና ኣብ ጸሮና ከቃልሑዋ ተብህሉ። ኩሉ ኤሌክትሮዊ መብረሂያም ኣብቲ ወሜእ ተሳቢሩ እኳ እንተሃለዉ ቡቲ ወፍሪ ናይ ጸላኢ ህልኽ ሰለ ዝሓዘም ግኔ 30 ዝኾና ቤተሮሜስ ካብ ህዝቢ ብምውጻእ ዕወት ምርኢት ኣብ ጸሮና ብዘይ ሰክፍታን ተጻቡኡ ጸላኢን ኣቑየዱ።

ድሕሪ ጸሮና ናብ ነበቢ ኣስመራ እየም ደየቦም። ዘርግ'የ ቀያሕቲ ወንጪጪ ሰራዊት ጸላኢ ኣብ ጫፍ ኤርትራ ከሎዉ እንታይ ተጻቡኡ ነፎ ዝበረሉም እናፈለጠ፡ ናብቲ ቀንዲ መደቡን መናሃርያኡን ዝኾነ ነበቢ ኣስመራ ቀረም ምርኢት ነቑርጋ ምፍታን እንታይ ድፍረትን ንፅቅነን ኣብ ልዕሊ ጸላኢ ነፎ ዝበርም የርእዮ። እዝ ደጫ እታ ጉጅለ ባህሊ ዘማእን መዚቃኣን ገጾለኣቲ ልዕሊ መድፍዕ ነፎ ዘኦቶዋጭም ቡቲ ኣብ ፎፒን ኣብ ጸሮናን ዝበበር መፍሪ ሰለ ዝተረድኡ፡ ምርኢት ዘቑርጋላ ቦታ "ኣደግኾ" ክትብውን ተሓርያ። 'ኣደግኾ' ናብ ኣስመራ ገቑረቡት ጥራይ ዘይኮነት፡ ብኾሉ መኣዙት ቁሩብ ፍንትት ኢሉ ሰራዊት ጸላኢ ዝኸበባ ዓዲ'ያ።

ኣብ ጥቓ ግብይቲ ከተማታት ዝኦበር ህዝቢ፡ ኒቲ ብወረ ዝሸፀየ ዝሸረ ባህሊ ቀያሕቲ ፀንባ ኮርኢ ይብለግ ነበረ። ኣብ ኣድግኾ ምርኢት ነቑርብ ምዃኑ ምስ ተሃገሙም ካብቲ ጎደቦታት፡ እንተላይ ካብ ከተማታት ብዙሕ ህዝቢ ተኣከቡ፡ ቀያሕቲ ፀንባ ነፎ ቀደሞም ብወፅወፅ ሰሞኒት ምርኢየም ነቑርጋ ጀመሩ። ህዝቢ ብዕልልታን ደመ-ቾ ጨቦሜባን ተቖብሎሙ። ዞማች እታ ንወዶገብ ዕረ ዝጠዓመየም ህብቡቲ ደርፉ ብጠሉበ ህዝቢ ደጋጊሙ ክሉበ ዝደነቘ ደረፋ።

ስዉእ ጊደዎን ኢያሱ (1978)

ጸንሕ ኣሉ ኣብቲ መድረኽ ሓደ ሕንቅልሕንቅሊተይ ተፈጥረ። ክልተ ወተሃደራት ጸላኢ ኣብቲ ምርኢት ዝቑርጋሉ ዝሸረ መድረኽ (ስቴጅ) ደየበ። እቲ ተጻቡኡ ሃንደበት ኩይኑዎ ጸጥ በሉ። እቲ ህዝቢ ጉሓድሕዱ እንታይ ነፎ ዘጋጠመ ሕሸሸሸሸ በሉ፡ "ተዋሰኡ ደየዎ ከርእዩና? ክንዲ'ዚ ዝኾነሉም ቀያሕቲ ፀንባ'ኸ ኣለዉ ደየዎ? ብዘይ ተኽሲ'ዶ ጸላኢ ኣትዩና?" ተጻቡኡ ክርድኡ ኣይክኣለን።

እየም ወተሃደራት ዝሓዙዎ ጠበንጃ ኣይነበረን። ኣብ ወኽጠ ህዝቢ ኩይናም ምርኢት ዝጀዩ ዝሸዩ ተጋደልቲ ብረየም ብፅላ ሸሬናም ምሉቕምሉቕ ኢሉም ወጹ። እንታይ ነፎ ዘጋጠመ ንምርግጋጽ፡ ናይ ጸርና ብዘይ መሳዋእቲ ክምለሰሎ ድማ ተመጹ። ትምኒቱ ግኔ ኣይሰመረን። ሓደ ሰብ ጎዲሉዎም ተመልሰ። እቲ ኣብዙ ፍቱው መሳሂ ናይታ ጉጅለ ባህሊ ዝበረ ገደዎን ኢያሱ ኣብቲ ወሜእ ብጅግኖት ተሳህዉ።

ዞማች ብመሳዋእቲ ገደዎን እምበዝ ጉጽ። ኣብ ኩሉም ዝተሳተፍም ወግኡት ብዙሓት ብዬቱ ቁብሩ እኳ እንተኾኑ ናይ ገድዎን መሳዋእቲ ግን ሕልፊ ኩሉ ተሳሚዉዎ። ጸርጋ ብዘይ ዘረባ ቃዚኡ ቀጸ። እየም 33 ቀያሕቲ ፀንባ ቁጽርም ብሓደ ጎዲሉ 32 ኩኑ። ገደዎን ኢያሱ ናይ መጀመርታ ስወእ ኣብል ጉጅለ ባህሊ ቀያሕቲ ፀንባ ኣብ ኣእምሮ ዞማች ዘየዛለሰ ዝኾነ ገዲፉ ሓለፈ። ስወእቲ ሓፍቱ የርዳኖስ ኢያሱ'ውን ኣብል ናይቲ ጉጅለ ባህሊ ነይሩ። ክልተ ኣሕዋት ኣብ ሓንቲ ጉጅለ ባህሊ ማእት'ዩ። ስውራ ኩይኑ እማገር የርዳኖስ ድሕሪ መሳዋእቲ ሓዋ ነታ ዝዛዋህነታ ደርፊ ሕንቐንቕ እናበሉት ክትደርፍ ከለ ፍሉይ ስምዒት ኩሓድረን ግድኑ እዩ።

ድሕሪ ናይ ሞልቀ ወግዒ እታ ጉጅለ ባህሊ፡ ኣብ ዓረባ ምርኢት ኣቑረበት። መደምደምታ ናይ ድሕሪ መሳመር ዐይታ ደማ ኩኑ። ከኒሉ መጻወድያታትን መሳፍኾሉትን ጸላኢ ሰንደምን ቀደሑ ፀንባ ከፈሉምን ንህዝቡም ሞራልን ሓንጎብ ደው ክብሉ ኣዘኽሙ። ካብ ቦቑሉ ወራዱ ኣእዙ ጸለወ። እቲ ዝሸምየ ዘረባ ብርግጽ ኣምሓርኛዮ። "ኣድዮ ኣብ ጸላኢ ኣተና" ምስ ነበሱ ብክሽኾሽታ ተዛረቡ። ብቑጸበት "ዝረባ ኣቋርጽ!" ገዘቤል ትእዘዘ

ናብዩም ቁልው ኣመሓላለፈ። ንድሕሪት ክምለሱ ሓቢሩ ደጫ ምናልባት ተኾነ፡ ከደንግሙ እየም ሰብ ብረት ቀያሕቲ ፀንባ ክዳለዉ ሃዘም። ካልእ ረዳኢ ኣይነበረን - ንኑየም እየም ሕሉቡ ንጽፋ።

ይቐጽል..

መዛኽቲ- ታሪኽን ፍርያትን
እስቲፋኖስ ኣብርሃም(ዞማች)
ብዮርማይ ተኾለ(ንውዴድ)

ባሕልን ቅርስታትና ግድልን

ውሑድ ብዛዕባ መምህራንን ኣለይትን በት ትምህርቲ ሰውራ

እታ ኣብ ማኸረም 1976 ኣብ ዘረ ሶማናዊ ሳህል ብ70 ተመሃሮን 10 መምህራንን ኣለይትን ሸሪፅ መደባታ ዝፈለመት በት ትምህርቲ ሰውራ፡ ማዕል 10ይ ዓመት ምምህራታ ኣብ ዓረርብ ነጀንበትኡ 1987፡ ተመሃሮኣ ልዕሊ 3 ሽሕ መምህራናን ኣለይታን ደጫ ልዕሊ 400 ዐጨሙ ነፎ ዝበረ ኣብ ዝሓለፈ ሕታማት ርኢና።

እየም ሸው ምስ ምምህራት በት ትምህርቲ ሰውራ ነፎሃሩ ተዛዚሉም ካብ ሓይልታትን ክፍልታትን ናይቲ ውድብ ዝተጎዝኡ ምህራት፡ ዝተፈለየ ደረጃ ትምህርቲ ዝበርም'የም። ሓደ

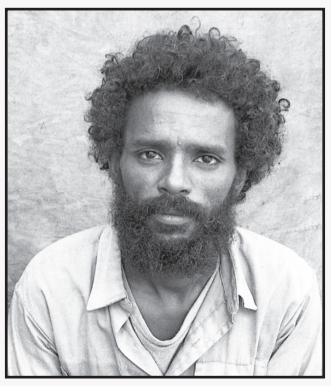

ኣለምሰገድ ተስፋይ ትማልን ሎምን

ካብ ማኸረቲ መምህራን በት ትምህርቲ ሰውራ ዝበሩ፡ እቲ ኣብ 1944 ኣብ ዓዲ ኾላ ዝተወልዩ፡ ኣብ 1972 ደማ ኣብ ሕብራት መምህርነት ኣመዕገ ብሞያ ሕቢ ናይ ባቸሰርን ማእዘርሰን ማእርግ ዝሰገሩ ኣብ 1974 ናይ ዶክተረይት ትምህርቲ ኣቋሪጹ ናብ ህዝባዊ ሓይልታት ሓርነት ኤርትራ ዝተጎዝረ ተጋዳላይ ኣለምሰገድ ተሰፋይ'የ።

ኣለምሰገድ ሓደ ካብ ፈለማቲ መምህራን በት ትምህርቲ ሰውራ ዝበረ'የ። ሸው እየም ተመሃሮ ነቲ ዝተማኽለለ ጸገሪ ርእሱን ሜትሙን ክኽዙን ክደርጉን ከለዉ፡ ንኡ ኣብ ማእከል እየም ተመሃሮ ነፍ ኢሉ ነየም ህጻናት ነም ሮህ ወላዲ የጸውየምን የዘናግየምን ከሎ ደስ ይብሎ ነበረ። ኣለምሰገድ ሓደ እዋን ብዘዕገ ተመሃሮ በት ትምህርቲ ሰውራ ከዕልል ከሎ ነፎዝ ክብል ይዝክሮ-

"ብዘይ ቃል ግለም ካብ ኩሉ ናይ ቃልሲ ተመኩሮይ፡ ነቲ ምስ ተመሃሮ በት ትምህርቲ ሰውራ ዘሕለፍኩዎ ግዜ እየ ዝያዳ ዝዘክረን ነም ዝኾበረ ንብረት ሕሡ ዝገዓዝኩ፡ ብልበይ ዝሰሓቐሉ፡ ገሃየ ዝተደግፈኩሉ፡ ፈተየ ዝተፈተኾሉ፡ ኻ ከየወለደኩ ነም ኣቦ ዝተኾበርኩሉን ዝንዛኩሉን ቦታን እዋንን ንሱ እዩ" ክብል ተዛረቡ።

መዛኽቲ፡ መጽሐት ፊተውራሪ 2001

ካብ ዋዛታትካ

ግራሕ ወተሃደር

ኣብ ሓንቲ ዓዲ ሓንቲ ሓዳስ ዲጋ ነበረት። ኣብታ ዲጋ ንሓለዋ ዝተመደበ ግራሕ ወተሃደር ከኣ ነበረ። ማይ ናይታ ዲጋ መታን ከይጠልል ሰብ ከይሓምብስ ምክልኻሉ'የ ሰርሐ። ንሱ፡ ዝ ኩሉ ሰብ እናኾልኰለን እናመላለን ከኣ፡ ካብ ዕለታት ሓደ መዓልቲ ሓንቲ ኣዝየ ጽቡቕቲ ጎርዞ ክትሕምብስ በይና ትመጸኤ። እቲ ወትሩ ዝኾልኰል ዝበረ ወተሃደር፡ ከምቲ ኾኾልኤ ሰብ ዝሸነ ነበረ፡ ዝ መልክሆኾ'ዚአ ክሸን ግኔ ብወሽጡ ሓደሉ ሰኣሉ፡ ብመልክዕን ሃገን'የ ኢሉ። ዋላ ሓንቲ ከይተዛረበ ደማ ኣስቅጠ። ሸው'ታ መንእሰይ በብሓደ ክዳውንታ ኣወጽኣት። ማእት ጃኬታ፡ ካምፆን ኾኔ መውዓታኡ መታንታን ረጂን ተረፈ። ገልዮት ኣብታ ዲጋ ዘለላ ቀደሚ ምእታዋ ሓደ ዘይተጸበዮ ድምጺ ብዛውታ ኣብ እዝና ኣቓልሐ። ንሱ ደማ "ተጠንቀቒ ከይትሕምብኪ!" ዝብል ነበረ። ሸው'ታ መንእሰይ፡ "እንታይ ሰለ ዝኾንክ'የ ዘይሕምብሰ? እንታይ'የ ሸሚርካ?" ብምባል ሓተተየ። እቲ ግራሕ ወተሃደር ድማ "ኣብዚ ዲጋ ምሕምባስ ክልክል'የ" ብምባል መለሰሉ። ንሱ "እዚ ኾሉ ክዳውንተይ ከወጽእ ደኣ ንምንታይ ሱቕ ኣልካ ትርእዮ?" ብምባል ከተዋሃሮ ፈተነ። ወዮ ወተሃደር፡ "ምሕንብ'የ ክልክል'ምባር፡ ክዳውንትካ ምወጽእ ኣይክንን ተኽልክሉ" ብምባል'የ መለሰሉ።

በንያም ሃይለ (ኩዶ)

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ-ሰምራዊት መለስ

Zara Mining Share Company

Vacancy Announcement

Position:	**Surface Maintenance Superintendent**
Number required	**1**
Location:	**Koka Gold Mine (Site)**
Reporting to:	**Mine Manager**
Position Overview:	The Surface Maintenance Superintendent will oversee and be responsible for the maintenance, repair, and troubleshooting a fleer of earthmoving mining equipment. The ideal candidate will have a strong background in mechanical, electrical, and hydraulic systems, with a focus on ensuring optimal performance and reliability of equipment in a challenging environment

Duties/ functions:

- Perform routine and preventive maintenance on all equipment.
- Inspect facilities periodically to identify maintenance needs.
- Prepare weekly maintenance schedules and allocate tasks.
- Oversee tradesmen during installations, repairs, or maintenance (e.g., electricians, Mechanics)
- Take lead in any recovery of machines that are on breakdown
- Monitor inventory of materials and equipment.
- Participate in project coordination (e.g., renovations).
- Enforce and Ensure adherence to quality standards and health and safety regulations.
- Diagnose and repair mechanical, hydraulic, and electrical issues on mining machinery as needed.
- Conduct inspections and tests to ensure equipment is operating safely and efficiently.
- Collaborate with the operations team to minimize equipment downtime and maximize productivity.
- Adhere to all safety protocols and regulations to ensure a safe working environment.
- Provide technical support and training to junior mechanics and operators.
- Stay updated with the latest advancements in earthmoving equipment and maintenance practices.

Formal Education and Experience:	➢ Qualified Diesel Mechanic. (Red Seal) ➢ Trade Certificate.
Other skills and abilities	➢ Proven experience as a maintenance supervisor. ➢ Strong technical knowledge of repairing machines (electrical, Mechanical, etc.). ➢ Minimum of 10 years of experience working on large earthmoving equipment. ➢ 5 Years of leadership experience required and must have ability to work unsupervised and make decisions when required. ➢ Computer literacy- Word processing, spreadsheets, stores, and maintenance planning software. ➢ English literacy to a conversational level. ➢ Excellent interdepartmental communication skills. ➢ Excellent working knowledge of all aspects of mining operational theory. ➢ Valid vehicle driver's license with the ability to be trained and certified on forklifts/pallet jacks, Breakdown vehicle and underground equipment. ➢ A "can do" attitude. ➢ Ability to work unsupervised and make decisions when required. ➢ Strong knowledge of mechanical, hydraulic, and electrical systems. ➢ Ability to read and interpret technical manuals and schematics. ➢ Excellent problem-solving skills and attention to detail. ➢ Strong communication and teamwork abilities. ➢ Ability to work in a physically demanding
Working experience – nature and length	➢ At least 5 years of work experience as a Maintenance Superintendent.
Leadership Experience – nature and length of time	➢ 5 years of leadership experience required and must have ability to work unsupervised and make decisions when required.
Salary	Company scale
Room Accommodation	Free accommodation

Please mail your applications to the ZARA MINING SHARE CO P. O. Box 2393. Asmara, Eritrea

Note to Eritrean applicants: - Please send a copy of your application to Aliens Employment Permit Affairs P.O. Box 7940 Asmara, Eritrea. and Eritrea. Mineral Resources Management P. O. Box 272

Deadline for application: 10 days from the day of announcement.

“ዲጋና ብ’ኽንክን ክንሕዛ ኢና” ነበርቲ ጉልዒ

ዳህላክ ነጋሲ
ስእሊ - ሮቤል መረስዕ

ኣብ ፊልማ ሰሙን ናይዛ ኣብ ምዝዙም እትርከብ ወርሒ ሕዳር፡ ኣብ ዞባ ማኣከል ንኡስ ዞባ ጋሉፍሒ - ምምሕዳር ነበቢ ጉልዒ ብሃገሌት ሓደልታት ምክልኻል ዝተሰርሑት ዲጋ ነም ዝተመረቑት ይፍለጥ። እታ ኣብ ወሽጠ ሕደት ኣዋርሕ ዝተሰርሐት ዲጋ ልዕሊ 83,000 ሜተር ኪቡብ ማይ ክትትዘን ትኽእል። ህዝቢ ናይ’ቲ ምምሕዳር ነበቢ ብሃገሽ ጃእማራፍያዊ ኣቀማመጣኡ፡ ንሓደሎ ዓመታት ብዙደጋጋሚ ዘጋጥም ደርቂን ነበድ ሕጽረት ማይን ክሳቐ ጸሊሑ።

ዲጋ ምስ ተሰርሐ ንምትክትካን ውሕስነቱ ንምርግጋጽን ሓደል ጻዕሪ ነም ዘድሊ ገዚ እዩ። እዚ ስለ ዝኾኑ ክንድ’ቲ ንምህርሑ ዙሓዩ ነበድ ዋጋ ቀጻልነቱ ምውሓስ ደማ ልዑል ሓሳፍት ደጠልቡ። ብዘይ’ነዚ፡ እቲ ዝተቐርረ ማይ ናብ ልምዓታዊ መሃናኣዊ መደባት ምቕያር ነም’ኡውን ዓለታት ብምዘሪእ ዜጋታት ዝተመጣጠነ መኣዛዊ መግቢ ነም ዝምግቡ ምግባርን ካልእ ብዙሕ ረብሓታትን ዘጣመረ እዩ። ኣብቲ ሰሩርግት መመረቕታ ንገለ ወሓዙት ካብ ህዝቢ ጉልዒን ኣህያዲ ሰራሕን ረኺብና ምህራሕ ናይ’ታ ብ’ሸቶት’ እትፍለጥ ዲጋ ኣብ ዕለታዊ ህይወቶም ይኸውን ኩሉ ንጥፈታቶም እንታይ ኣበርክኦ ነም ዝህልዋን ካልእን ኣመልኪትና ተወከሰናዮም ነይርና።

ወ/ሮ ኣስዒድ ሓምድ

ወ/ሮ ዓሻ ዓብደላ

ኣብ ሰሩርግት መመረቕታ ኣህያዲ ሰራሕ ዲጋ ሽቶት ኢንጅነር ከሰተ ገብረገርግሽ ኣብ ገዛ ሓብታት፡ ኣብ ወርሒ ኣርነት ምህራሕ ዲጋ ጉልዒ መንበዲ ብምጽራግ ነም ዝፈለመ ብምሕብር፡ ካብ ‘ሰይ ደሽ’ ተራ ኣለ ገዘረጉ እታ ዲጋ ኣብ ወሽጠ ሓጺር እዋን ከትዛመም ክኢሉ።

ነበርቲ ናይ’ዚ ምምሕዳር ነበቢ ማይ ንምጉራት ብወሓዱ ኣለታት ሓመሻይቶ ከሎ ሜተር ክብጣዙ ይግደዱ ነይርምኑ። ክንዲ ዝኾኑ እዝ ተሳሪሓ ዙለ ዲጋ ኣብ ዝመጸእ እዋናት እኹል ማይ ክትትዘን እንተ ኾይሉ ብመሃጽሩ ትሕተ-ባይታዊ ማይ ስለ ዝዛቦንም፡ ብቑለሉ ዒላ ብምህራሕ ህዝቢ ማይ ክረክብ ይኽእል። ካልኣ ህዝቢ ጉልዒ ንሕርሻዊ ንጥፈት ዘገልግል ኣለታት ሸሞንተ ሜትሪ መራት ስለ ዝወሰኑ እንተ ኾይሉ ኣብ ቀጠባዊ እቶቱ ልዑል እጅም ነም ዝህልዎ ዘጠራጥር ኣይኮነን። ብዘወሃኽ፡ እዚ ህዝቢ’ዚ ኣብ ጀራዲን ብምልማዕ ዘይሃንቅ ተማሃሮ ስለ ዘለዉ ንዙርእሱ ክኢሉ ንኽብኡ ዝተፈላለየ ቀረብ ኣብ ምውዳድ ዘይሃንቅ ኣበርክቶ ክህልዎ እዩ።

ዝ ብልዑል ወጻኢታት ዝተሰርሐት ዲጋ፡ ህዝቢ ልዑል ኣተኣሮ ሂቡ ክህተላን ክሕንሽን ይግባኤ። ብፍላይቲ ነቲ ተፋሰስ ወጊሑጸቡሐ ከደሰልፍዎ ክህተልዎ ይግባኤ። ምኽንያቲ መብዘሕትኡ እዋን ተፋሰስ ብግዝእ እንተ ዘይሰረሑ ዲጋታት ደበኽ ኮመልእየ ዝረኤ። ነም ሳዕቤኑ እቲ ብልዑል ወጻኢታትን ሓደል ንልቡት ሱቡን ዝተሰርሐ ዲጋ ትርጉም ኣልቦ ኩይሉ ይተርኤ። ምእንቲዚ፡ ህዝቢ ምምሕዳር ጉልዒ፡ እዝ ዲጋ መታን ብድነቡ ከይትመልእ ዝረደሰ ዛላ ይኸን ከትሪ ብቑጻል ክጸግንዎ ይግባኤ። እቲ መሳርሕ ምጽጋን ዓመት-መጸ ብዘይ ምቁረጽን ምልክኻትን ክቐድድ ኣለዎ። ሰለዚ፡ ብቑጻል ዕቱብ ምኽንታል እናቐደዱ ግበኣ ኣገልግሎት ንኽክህሰን ካብ ደበኽ ናጻ ንኽክህውንን ሓደል ጻዕርን ሓሳፍትን ነም ዝጠልብ ነዘቦኻኺዎም እፈቱ።” ክብል ለዋዒ ኣመሓላሊፉ።

ኣቶ መሓመድ ሳልሕ ኣደም

ወ/ሮ ዓሻ ዓብደላ ሓንቲ ካብ ነበርቲ ምምሕዳር ነበቢ ጉልዒ እዩ። ንጎ ብምኽንያት ምህራሕ ዲጋ ሸቶት ዝተሰምዓ ሓጎስ ክትገልጽ እንከሎ ህዝቢ ምምሕዳር ነበቢ ጉልዒ ንሓደሎ ዓመታት ብሃእኑ ማይ ክሸገር ነም ዝጸንሐን ነም ሳዕቤኑ መሰልታዊ ማይ ንምጉራት ነዊሕ ርሕቀት ይገዓዝ ነም ዝነበረት ኣብዚ እዋን ኣብቲ ነበቢ ዲጋ ብምህናጻ ኩሉ ነሪ ዓቢ ሩፍታ ነም ዝተሰምዓ ትሕበር። ቀጺሉ ህዝቢ ዓቢ ጽር ስለ ዝተረገፈሉ ኣብ መጻኢ ብኹተፈላለየ ኣገባብ ካብኡ ዲጋ ተረቢሑ ንክኸውን ልዑል እጅም ነም ዝህልዎ ዘጠራጥር ኣይኮነን። ህዝቢ ምምሕዳር ነበቢ ጉልዒ ንሓደሎ ዓመታት ብሃእኑ ማይ ክሸገር ነም ዝጸንሐን ነም ሳዕቤኑ መሰልታዊ ማይ ንምጉራት ነዊሕ ርሕቀት ይገዓዝ ነም ዝነበረት ኣብዚ እዋን ኣብቲ ነበቢ ዲጋ ብምህናጻ ኩሉ ነሪ ዓቢ ሩፍታ ነም ዝተሰምዓ ትሕበር። ቀጺሉ ህዝቢ ዓቢ ጽር ስለ ዝተረገፈሉ ኣብ መጻኢ ብኹተፈላለየ ኣገባብ ካብኡ ዲጋ ተረቢሑ ንክኸውን ልዑል እጅም ነም ዝህልዎ ዘጠራጥር ኣይኮነን።

ኢንጅነር ከሰተ ገብረገርግሽ

ዝመጸ ባህርያዊ ሁነቲ ንምዕቃብ ሓደል ጻዕሪ ይቅደድ ነም ዘሎ። እታ ዝተሰርሐት ዲጋ’ውን ኣብ’ቲ መዳይ እወታዊ ጽልዋ ነም ዘለዋ ደሓብር። ክንዲ ዝኾኑ ህዝቢ ጉልዒ ጽም ዝኸተ ማይ ኣብ ምቁላል ይኸን’ኡ ኣብ ልምዓታዊ ንጥፈታትን ምህናን ጥሪትን ካብቲ ዲጋ ኘኽጥቀም ልዑል ተሸፉ ኣገባሩ ነም ዘሎ ማእረ-ማእረኡ እታ ዲጋ ንዝለዓታት መታን ከተገልግል ብዘወፋይነት ነም ዝጸዶ ኣረጋጊጹ። ነየም ቀትሪ ይኸን ለይቲ ደኽምናን ጸገመናን እኽደብሉ ነቲ ዕወት ዕማም ኣብ መሪጸምታ ዘብጽሑ ምዕታት ኣለኹ ሓደልታት ምክልኻል ደማ ልባዊ ምኽንኻኡ ኣቕሪበ።

“ኣብ ብዙሕ ነበቢታት ሃገርና ዲጋታት ዙርኣኖም ደርጉሑ ኣለው። የግዳኡ ማእረ’ቲ ምህራሑ ንምዕቃብ እውን ብዙሕ ሓሳፍት ደጠልቡ። እዚ ስለ ዝኾኑ ንጥፈታት ምዕቃብ ሓመድን ማይን ብምኽያድ፡ ዝኦ ረብሓ ክጉበን ቀጻልነት ክህልዎን ይኽእል። እዚ ካብ ኩነ ነበርቲ ጉልዒ ዓቢ ምስ ንኽኾኑ ዝ ዲጋ ኣብ ምድልዳልን ምዕቃብን ብዝወፋይነት ነም ዝጸንሐ ብዙሕ ሰብሃታት ክሰርሑ ጸጊሑ እዩ። ምእንቲዚ፡ ብመምህር ተዋዲዱሉ ዘሎ ኣገልግሎት ብግዝእ ንኽብጥመሉ ለዋዒ ዘይሃንቅ ኣዩትኡን ካልእ ብዙሕ ሰብ ክሳቐ ጸሊሑ እዩ። ምእንቲዚ፡ ብመምህር ተዋዲዱሉ ዘሎ ኣገልግሎት ብግዝእ ንኽብጥመሉ ለዋዒ ዘይሃንቅ ኣዩትኡን ካልእ ብዙሕ ሰብ ክሳቐ ጸሊሑ እዩ። ምእንቲዚ፡ ብመምህር ተዋዲዱሉ ዘሎ ኣገልግሎት ብግዝእ ንኽብጥመሉ ለዋዒ ዘይሃንቅ ኣዩትኡን ካልእ ብዙሕ ሰብ ክሳቐ ጸሊሑ እዩ።

ስፖርት

ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ቢንያምን ኢንተርማርሸን ተፈላልዮም

"የቐንየልና ቢንያም" ኢንተርማርሸ

ኤርትራዊ ተቐዳዳማይ ብቐልጠፋ - ቢንያም ግርማይ፡ ምስ ክለቡ ኢንተርማርሸ ዝዘርዎ ውዕል ኣቋሪጹ ተፋኒሩ።

ቢንያም፡ ዕወት ቀጠልያ ማልያ ዘርፈኦ 2024 ኣብ ዝኾነሉ እዋን ምስ ኢንተርማርሸ ክሳብ 2028 ዘጽንሖ ውዕል ምፍራሙ ይዝክር። እንተኾነ፡ ክለቡ ዝመጽኦ ዘሎ ዓመት ምስ ካልኦ ጀርመናዊ ክለብ ሎቶ ተላሪና 'ሎቶኢንተርማሸ' ተባሂለ ክትጸውት ብምኻና፡ ውዕሉ ብኢጋኡ ክቋረጽ ከምዝኽእል ይግለጽ።

ድሕሪዚ ምቁራጽ ውዕሉ "ንዝዘይ ምስ ኢንተርማርሸ ዝድሃቐ እዩ ነይሩ" ዝበለ ቢንያም፡ "ቅድሚ ሓመሽተ ዓመታት ዘርኣዊ ርኢሰ ተኣማንኦን ዓለምለኻዊ ተቐዳዳማይ ክኸውን ዝኸፈቱለይ ዕድልን ኣመሰየጹ። ሓደ ሓደ ግዜ ንእወጠ. ክትቁለሎ ኣለዩ። ሓዲሽ ምዕራፍ ምጅማር ግዜኡ እዩ። ንኹሉም ኣባኦት ኢንተርማርሸኖትና ከኣ ኣመሰየስኩ " ኢሉ።

እታ ቢልጀዮማዊት ክለብ ብወኽ፡ "ብዘይተቐ ዓወታት ዝተሰዓየ ናይ ኣርባዕተ ዓመትን ፈረቓን ፍሉይ ጉዝ ቢንያምን ኢንተርማርሸኖ እንሆ ናብ መወዳኢታ ቦጺሑ። እዚ ኤርትራዊ ሸኻኺይ፡ ብሓንዝ ናይዛ ክለቡ ኣብ ወሂ መድረኽ ቦጺሑን ንዑቡኡ ኣብ ቀድድም ብዙኽሊታ ዓለም ኣብ ዝዘዓለ ደረጃ ሰሪዕዎን እዩ" ብምባል "የቐንየልና" ኢሉዩ።

ኣብ ክረምት 2021 ናብዘ ጋንታ ዝተጸንባረ ቢንያም ንኣቱዳ እዝ ክለብ ብቐልጠፍ ርኢመ፡ ዓወታት ኩሉፍስ ኣይተኣገመን። ኣብታ ዓመት ብምልያ ሃገራዊት ጋንታ ኤርትራ፡ ኣብ ሻምፕዮን ዓለም ትሕቲ 23 ዓመት ብዙር መዳልያ ድሕሪ ምምጻኡ፡ ኣብ መጋቢት 2022፡ ኣብ ናይ ሓደ መዳልቲ ውድድር 'ገንዮ ንሽለልም ፍላንደርስ' ቀዳማይ ብምኢታው፡ ቀዳማይ ኣፍሪቃዊ ዕወት ኣቲ ውድድር ኮይኑ ታሪኽ ሰሪሑ። ኣብ ወርሒ ግንቦት ኮኡ ኣብ ውድድራት ኤውሮጴ ሓደ ካብ ተጠመትቲ ናይ ሸኺ ተቐዳዳማይ ክኸውን ዘኽኣሎ ዓወት ኣመዝጊቡ - ኣብ 10ይቲ መድረኽ ጂሮ ዲ ኢጣልያ 'ጃሙይ ተቐዳዳማይ ማዚዩ ሞን ደር ፖል ረብፁ ቀዳማይ ኣብዪ። ቀዳማይ ናይ ግራንድ ዙር ዓወቱ ደማ ሰዒዱ።

ኣብ 2023 ንፈለማ ግዜኡ ኣብ ዙር ፈረንሳ ተወዳዲሩ ኣብ ቀጠልያ ማልያ መዛል 12 ዝወድኣ ቢንያም፡ ኣብ 2024 ወርትግ ዝዘዙር ጉሉሕ ታሪኽ ብወርቂ ቀለም ኣጽሒፉ። ኣቡቲ ዝጸበዮ ናይ ግራንድ ዙር ውድድር ሰሊኑ ናይ መድረኽ ዓወት ብምምዚጉቡ ቀጠልያ ናይ ሸኺ ማልያ ተዓዊቱ። ኣብ ታሪኽ ዙር ፈረንሳ ቀዳማይ ኣፍሪቃዊ ዕወት ቀጠልያ ማልያ ኮይኑ።

ቢንያም፡ ወላኺ ኣብ 2025 ቀዳማይ ከይኣተወ እንተዛዙሙ ሓደ ካብዞም ተጠመትቲ ናይ ቀጽበታዊ ውድድር ተቐዳዳምቲ ካብ ምዃን ሞኹ ኣይተግንዘጸን። ኣብዚ እዋንዚ፡ ምስታ ሶማ ካብ እስራኤል ፕሪመር ቴክ ናብ ኤንኤስኤን (NSN – Never Say Never) ቀደራቶ ዘላ ክለብ ውዕል ክፍርም ምዃኑ ደማ ይሕበር። ኣብ ቀጻሊ ጉዝኡ ከኣ ጸጠቕ ዕድል ንምጽዲሉ።

ሊቨርፑል፡ እንታይ እዩ ጸገማ?

ስሎት፡ ካብ ተሸሚማቶ ዘላ ዓዘቕቲ ከውጽኣ ይኽእል'ዶ?

ኣብዚ ወቕቲ፡ ኣብ ኣገዩ ሕማቕ ቁመና ዘላ ሊቨርፑል፡ ረብዕ ምሸት ኣብ ሜዳኣ ኣብ ሻምነዮንስ ሊግ ብጢኤቨ. ብበፈስ 4ብ1 ምስዓጎረት፡ "ኣብ ርእሲ መንደዮት፡ ጉሩንኑራ" ኮይንዋ ደርኒቡ።

ኣብ ዝሓለፉ 12 ግጥምት፡ ትሸዓት ስዕረት። ኣብ ሰለስቲ ዲሕረዎት ግጥምት፡ ክልተ ኣብ ፕሪመር ሊግ ብዞጎስላቪ. ብሞን ሲቲን ኖቲንግሃምን ብዘመሃላ. 3ብዐ፡ ኣብ ሻምነዮንን ሊግ ብጢኤቨ. 4ብ1 ተሳዒሩ፡ 10 ሽዮታትን ተመዛብኦ፡ ሓንቲ ጥራይ ኣመዛቢቱ።

እዝ ኣብዚ ክረምቲ 450 ሚልዮን ፓውንድ ወጪኣታት ዝገበረት ክሉቡ ኣብ ፕሪመር ሊግ ናይ ዓሚ ክብራ ንምዕቃብ ትጸበት እናተገበረሉ መባል 12 ደረጃ ሒዝ ትርከብ። ኣብ ሻምነዮንስ ሊግ ከኣ ዓሚ ቀዳመይቲ ከኖና ናብ ዙር 16 ሓሊፋ ነይራ፡ ኣብዚ እዋን ሞኹ፡ ካብ ሓመሽተ ግጥምት 9 ነጥቢ. ጥራይ'ያ ኣኪባ - መባል 13 ደረጃ ከኣ ተሳሪጓ ትርከብ። እዚ ውድድራት፡ እናበርትዐን ወሳኽቲን እናግበሮን ስለዘኸይድ ደማ ግዜ ከደብልዎት ጸገማታ ኣለልዩ እንዘዘደገናዩ መሊሰ ብኣንፍግልእ ክትጉጅት እዩ።

መኣመር ምክልኻል ገለ ካብ መሳረታዊ ጸገማታ፡ ዘደጻነሐ መኣመር ምክልኻል እዩ።

ዓሚ ኣብ ቀዳማይ ዓመት መሪሕነት ኣርነ ስሎት ዋኦሜ ፕሪመር ሊግ ክትዓንር እኽሎ ኣብ ብርንኽ ዝሰኡ ግጥምት ሽዮ ከይተመዝበነ ትወጽእ ብምንባሩ እዩ። ገለ ካብ ተዘርዚ፡ ግጥምት፡ ንሪያል ማድሪድን ንጽር ለሸርንሐን ኣብ ሻምነዮንስ ሊግ ብዞጎስላቪ. 2ብዐን ብበፈስ 4ብዐን ኣሸፋፋተ። ኣብ ፕሪመር ሊግ ድማ ንሞን ሲቲ 2ብ0 ረዚቓ። እዚ ሓደ ካብ ሕመረት ዓወታታ ነይሩ። ኣብ 38 ናይ ሊግ ግጥምት ድማ 41 ሽዮታትን ተመዛብዐ። ኣብ መኣመር ምክልኻል ድሕሪታ ዝውሓደ 34 ሽዮታትን ዝተመዝበነን ዝሓለሰ መኣመር ምክልኻል እትውንነን ኣርነልስ ትብሪቅ ነይሩ።

ሎሚ ዓመት ሞኹ፡ ደሮ ኣብ 12 ናይ ሊግ ግጥምት፡ 20 ሽዮታትን ተመዛብዐዋ ኣሎ። ሞኹ 26 ግጥምት ተራኡ ብምህላዉ ኮኡ ተዘይተመሓደሹ ብርንኽ ዝበለ ሽዮታትን ክግመገባ ይግመት። ብሓፈሻ እዝ 10 ኑሓሰ ብኹይ ኮመኒቲ ሽልድ ጸወታ ዝፈለመት ክሉቡ ኣብዚ ወቕቲ ክሳብኦታ ብጢኤቨ. ዝተሳዒረትሉ ጸወታ፡ ኣብ ኩሉ ውድድራት 20 ግጥምት ኣኪዩዱ 33 ሽዮታትን ኣዘሪቓ ኣሎ።

ጌጋታት ተኸላኸልቲ ሓደስቲ ናይ ክልተኡ ክንፊ ተኸላኸልታ ጀረሚ ፍሪምፖንግን ሚልሳ ኮርኒዘን ከምቲ፡ ትጽቢት ዝተንበረለትም ኣብ ብሉጽ ቁመና ዘይምህላዎም፡ ዓሚ ወሰንቲ ፓውንድ ወጪኣታት ዝገበረት ክሉቡ ኣብ ፕሪመር ሊግ ናይ ዓሚ ክብራ ንምዕቃብ ትጸበት እናተገበረሉ መባል 12 ደረጃ ሒዝ ትርከብ። ኣብ ሻምነዮንስ ሊግ ከኣ ዓሚ ቀዳመይቲ ከኖና ናብ ዙር 16 ሓሊፋ ነይራ፡ ኣብዚ እዋን ሞኹ፡ ካብ ሓመሽተ ግጥምት 9 ነጥቢ. ጥራይ'ያ ኣኪባ - መባል 13 ደረጃ ከኣ ተሳሪጓ ትርከብ። እዚ ውድድራት፡ እናበርትዐን ወሳኽቲን እናግበሮን ስለዘኸይድ ደማ ግዜ ከደብልዎት ጸገማታ ኣለልዩ እንዘዘደገናዩ መሊሰ ብኣንፍግልእ ክትጉጅት እዩ።

መኣመር ምክልኻል ገለ ካብ መሳረታዊ ጸገማታ፡ ዘደጻነሐ መኣመር ምክልኻል እዩ።

ዓሚ ኣብ ቀዳማይ ዓመት መሪሕነት ኣርነ ስሎት ዋኦሜ ፕሪመር ሊግ ክትዓንር እኽሎ ኣብ ብርንኽ ዝበለ ሽዮታትን ክግመገባ ይግመት። ብሓፈሻ እዝ 10 ኑሓሰ ብኹይ ኮመኒቲ ሽልድ ጸወታ ዝፈለመት ክሉቡ ኣብዚ ወቕቲ ክሳብኦታ ብጢኤቨ. ዝተሳዒረትሉ ጸወታ፡ ኣብ ኩሉ ውድድራት 20 ግጥምት ኣኪዩዱ 33 ሽዮታትን ኣዘሪቓ ኣሎ።

ጌጋታት ተኸላኸልቲ ሓደስቲ ናይ ክልተኡ ክንፊ ተኸላኸልታ ጀረሚ ፍሪምፖንግን ሚልሳ ኮርኒዘን ከምቲ፡ ትጽቢት ዝተንበረለትም ኣብ ብሉጽ ቁመና ዘይምህላዎም፡ ዓሚ ወሰንቲ ፓውንድ ወጪኣታት ዝገበረት ክሉቡ ኣብ ፕሪመር ሊግ ናይ ዓሚ ክብራ ንምዕቃብ ትጸበት እናተገበረሉ መባል 12 ደረጃ ሒዝ ትርከብ። ኣብ ሻምነዮንስ ሊግ ከኣ ዓሚ ቀዳመይቲ ከኖና ናብ ዙር 16 ሓሊፋ ነይራ፡ ኣብዚ እዋን ሞኹ፡ ካብ ሓመሽተ ግጥምት 9 ነጥቢ. ጥራይ'ያ ኣኪባ - መባል 13 ደረጃ ከኣ ተሳሪጓ ትርከብ። እዚ ውድድራት፡ እናበርትዐን ወሳኽቲን እናግበሮን ስለዘኸይድ ደማ ግዜ ከደብልዎት ጸገማታ ኣለልዩ እንዘዘደገናዩ መሊሰ ብኣንፍግልእ ክትጉጅት እዩ።

መኣመር ምክልኻል ገለ ካብ መሳረታዊ ጸገማታ፡ ዘደጻነሐ መኣመር ምክልኻል እዩ።

ዓሚ ኣብ ቀዳማይ ዓመት መሪሕነት ኣርነ ስሎት ዋኦሜ ፕሪመር ሊግ ክትዓንር እኽሎ ኣብ ብርንኽ ዝበለ ሽዮታትን ክግመገባ ይግመት። ብሓፈሻ እዝ 10 ኑሓሰ ብኹይ ኮመኒቲ ሽልድ ጸወታ ዝፈለመት ክሉቡ ኣብዚ ወቕቲ ክሳብኦታ ብጢኤቨ. ዝተሳዒረትሉ ጸወታ፡ ኣብ ኩሉ ውድድራት 20 ግጥምት ኣኪዩዱ 33 ሽዮታትን ኣዘሪቓ ኣሎ።

ጌጋታት ተኸላኸልቲ ሓደስቲ ናይ ክልተኡ ክንፊ ተኸላኸልታ ጀረሚ ፍሪምፖንግን ሚልሳ ኮርኒዘን ከምቲ፡ ትጽቢት ዝተንበረለትም ኣብ ብሉጽ ቁመና ዘይምህላዎም፡ ዓሚ ወሰንቲ ፓውንድ ወጪኣታት ዝገበረት ክሉቡ ኣብ ፕሪመር ሊግ ናይ ዓሚ ክብራ ንምዕቃብ ትጸበት እናተገበረሉ መባል 12 ደረጃ ሒዝ ትርከብ። ኣብ ሻምነዮንስ ሊግ ከኣ ዓሚ ቀዳመይቲ ከኖና ናብ ዙር 16 ሓሊፋ ነይራ፡ ኣብዚ እዋን ሞኹ፡ ካብ ሓመሽተ ግጥምት 9 ነጥቢ. ጥራይ'ያ ኣኪባ - መባል 13 ደረጃ ከኣ ተሳሪጓ ትርከብ። እዚ ውድድራት፡ እናበርትዐን ወሳኽቲን እናግበሮን ስለዘኸይድ ደማ ግዜ ከደብልዎት ጸገማታ ኣለልዩ እንዘዘደገናዩ መሊሰ ብኣንፍግልእ ክትጉጅት እዩ።

ANATOMY OF REDS' CRISIS

መኣመር ምክልኻል ገለ ካብ መሳረታዊ ጸገማታ፡ ዘደጻነሐ መኣመር ምክልኻል እዩ።

ዓሚ ኣብ ቀዳማይ ዓመት መሪሕነት ኣርነ ስሎት ዋኦሜ ፕሪመር ሊግ ክትዓንር እኽሎ ኣብ ብርንኽ ዝበለ ሽዮታትን ክግመገባ ይግመት። ብሓፈሻ እዝ 10 ኑሓሰ ብኹይ ኮመኒቲ ሽልድ ጸወታ ዝፈለመት ክሉቡ ኣብዚ ወቕቲ ክሳብኦታ ብጢኤቨ. ዝተሳዒረትሉ ጸወታ፡ ኣብ ኩሉ ውድድራት 20 ግጥምት ኣኪዩዱ 33 ሽዮታትን ኣዘሪቓ ኣሎ።

ጌጋታት ተኸላኸልቲ ሓደስቲ ናይ ክልተኡ ክንፊ ተኸላኸልታ ጀረሚ ፍሪምፖንግን ሚልሳ ኮርኒዘን ከምቲ፡ ትጽቢት ዝተንበረለትም ኣብ ብሉጽ ቁመና ዘይምህላዎም፡ ዓሚ ወሰንቲ ፓውንድ ወጪኣታት ዝገበረት ክሉቡ ኣብ ፕሪመር ሊግ ናይ ዓሚ ክብራ ንምዕቃብ ትጸበት እናተገበረሉ መባል 12 ደረጃ ሒዝ ትርከብ። ኣብ ሻምነዮንስ ሊግ ከኣ ዓሚ ቀዳመይቲ ከኖና ናብ ዙር 16 ሓሊፋ ነይራ፡ ኣብዚ እዋን ሞኹ፡ ካብ ሓመሽተ ግጥምት 9 ነጥቢ. ጥራይ'ያ ኣኪባ - መባል 13 ደረጃ ከኣ ተሳሪጓ ትርከብ። እዚ ውድድራት፡ እናበርትዐን ወሳኽቲን እናግበሮን ስለዘኸይድ ደማ ግዜ ከደብልዎት ጸገማታ ኣለልዩ እንዘዘደገናዩ መሊሰ ብኣንፍግልእ ክትጉጅት እዩ።